

Ese de done ori în septembra! Jofa si Domine's; era canda ve preinde importanța materialelor, va fi de trei sau de patru ori în septembra.

Prețul de prenumeratinie

pentru Austria:	8 fl. v. a.
diumetate de anu.	4 "
" patraru	2 "
pentru România si străinatate:	12 fl. v.
pe anu intregu	6 "
diumetate de anu.	3 "

ATBINA.

Pesta, 11 Indrea 29 Brumariu 1869

Conciliul l'a deschis Sanitatatea Sa Pap'a prin o evenimentare, in carea constată cîmica archierii s'au intrunit în cîteva mari numerosi de către la alte asemenea sinode. Mai departe afirma cumea sub maska libertății și a sciștiilor să-lătătură conjuratiunea în contra religiosității. Conciliul e chiamată a îndreptățește rele.

Dupa deschidere, siedintele s'au să amânătă pana la ziua Epifaniei, pre cîndu-se în congregatiunile secrete să vor fi pregătitu obiectele de pertratu, respective decretele.

Numerul prelatilor intruniti este 700. Intre acestia 2.8 sunt de rasa română, a caroră majoritate se compune de jesuiti și ultramontani. Momentan această merită atențione pentru că se năște spică acușii mersului ce vor se lucește desbaterile. De altă parte, tocmai acum lumea să aducă a minte de discepișii parinte Greg. de Nazians că n'a vedință anca adunare de episcopi carea se aibă sfarsit bunu.

Afără de prelati, s'au infășiatu la deschidere unu publicu forte numerosu, a nume și Imperatrisă Austriei. Deschidutu erau bine reprezentate familiile dinastice și clasele aristocratiei naționale din Europa catolică, — și se intielege că mai verătoș multe domne, pe cărui nesimțită o pietate le-a condus la orașul ce acum intrunesce atât santi pașnici celibati.

Cum se jocă mată cu siorelele, așa e certă intre Sultanul și viceregul Egiptului. Erau forte inversiuni, erau se să prinda la bataia, pre cîndu-sosirea steponitorii nostri din orientu. Dar și molcomi curundu reprezentantele Franției, carele dechiară Turciei că o asemenea batalie Franță are să privescă de afacere internațională, și va intreveni. Sultanul, satalul de interventiuni, de locu incepă a vorbi viceregului cu bună, și vice regale respunse totu cu asemenea maniere. Astfelui alaltaieri se credea că afacerea e finita. Astăzi inse, unu telegramu din Constanța, că bate alarmă că viceregul a datu lui Lesepp (pentru tăierea canalului Suez) ordon. Osmanli, una ordu ce numai Sultanul are dreptul să-l dețină, prin urmare viceregul și arăga drepturile Sultanului. Sultanul e maniosu. Ce se va mai nasce și din această mania suverana?

In Italia, de la demisiunarea ministrului trecutu pana acum, se facu trei incercări de a compune unu ministeriu nou, dar totu trei fusera îndară. A patra incercare regele o incredintă actualmente lui Sella, barbatu liberalu, celu ce mai antiertu fusesese ministru de finanțe. Sella s'a pus in contielegare cu generariul Cialdini, și se spăra rezultate bune.

Spania nu si-a gasitu anca rege, Printisiorii foră de invetitura si seraci, de aci din vecinătate, se supera că de ce nu se scrie concursu.

In corpulu legislativu alu Franției, ministrul interiorului tienu o cuvântare liberală, era Imperatul Napoleone i grătulă pentru acăstă. Liberalii se bucura, sperandu că imperatia se va impacă cu introducerea unui regim parlamentar.

Confederatiunea nordică germană, se occupă de a uniforma despusețiunile dreptului civilu in tierile anexasse.

La Viena, crisea ministerială nu s'a deschis anca dupa totu formele.

"Austria si garanție ei de existenția."

Amintim în nr. tr. de opulu ce publică de cîndu sub acestu titlu Dr. Fischhof, publicistu și literatu germanu de renume. Spusescu în scurtu si aceea că acelu opu este motivarea elocente si o santiune colatante a programei noastre naționale. Venim acum a vorbi mai pre largu si de opu si de antorn, cu dorintă a că stimatul postru publicu, cătoru se faca cunoștința mai de aproape si cu opulu, si cu autorulu, si astfelu se pi legitimă sentința.

Dr. Fischhof este unu dintru corifei misticilor, democratice celor mari, ce se petrecu in Viena la 1848. Amicu si consorte alui Messenhauser, si a celoră lătii conducători, fusilati de reacțiune sub bastionele Venei, elu scăpa de uaintea furiei lui Jelachic si Windischgrätz, si mai tardină fu amnestiatu. De atunci lumea cunoșcea numai pre renuntul medicu Fischhof, dar amicu lui scăpu pre bine, că densulu n'a incetat a-si iubi patria, dă si ingrijită de ea, si dă se ocupă di si năște de studie seriose intru interesulu ei.

De la anulu 1855 in cîcă, de candu poterea lui Bach, ajunsse la culme, propusse in escuse si porni spre decadere, la totă făsă mai critica se iviă căte unu ciclă de articlii in cără-vă făsă, său căte o brosura ocașională anotimă, ușie ori si căte două si trei, cari prin agerimea arăgninților si ideilor, desceptă atențuire si interesu general, si despre cări numai acimă începe a se scri că au fostu partid mai prodigale spiritului lui Fischhof. Candu Austria insolite la 1857 incheia Concordatul cu Roma, vreundu se si impinge prin elu pre popule din seculul alu XIX, cu căteva sute de ani inderetu, Fischhof si-a redicatu vacea condamnătoria si incuragătoria; la 1860, dupa Diplom'a din optovre, si la 1861 dupa patentele din Faurn, Fischhof a indegetat marile greșeli si anomalii; in fine la 1866, dupa Sadova, candu totă clasile domnitorie erau desperate, Fischhof a scrisu si a spusu, că in totă istoria Austriei abia a existat momentu mai oportunu pentru a începe regenerarea ei. Dar vacea lui — nici o data n'a fostu ascultata. Candu a si ascultatu yr'o data Austria de consiliile adeveratilor sei intiepti si patrioti! Duca-se colosu, pona aproape la Corona, — omu intrigante, cu unu sacu plin de denunțuri si planuri perverse contra poporului si elu va fi primiu si ascultat; — dinca-se ușe fiului lui Duhu, cu cîntecul adeverului si alu dreptatei eterne, si elu va spări — nimică! — Astă este sorație, imprejur, cari si au traitu, vîcălu si nu mai au viția de cătu in pecătu si in retacire.

Spusescu acestea pentru că cetătoriul se ricopă că este vorba de unu prodigiu, alu unu adeverat geniu alu unu mare, patriotu, omu nepreocupat cu nici de ambiciune, nici de naționalitate, nici de yr' unu interesu materialu spusescu, pentru ca se facem cunoșcuta din capulu locului credintă noastră de spre sorație nouui opu, nouui receptu alu eminentului medicu, care de ani dovedește si mai bine observandu si studiandu di si năște firea, si morbul statului austriacu, i prescrie cea mai buna si secură.

medicina, unică, cum se exprime elu, capacă de a-lu mantu! dar elu, marele pacient, dedat a trai totu cu vînuri si nășose, a bina semă va desprețui si sta data medicina buna!

Acum se arcădui in pucine trasuri fundamentali si generali — cuprinsul receptului, pasele medicinei, ce recomandă d. medicu Fischhof. Am amintită de già, că — carteală dlu Dr. Fischhof, este programă noastră, este — cunoscut a noastră petitione generală de la 1849, este ceea ce a pretinsu in vîr'a anului 1860, in senatul imperial înmultită reprezentantele Românilor Andrei Mocioni, este ceea ce a aperatut totu pre atunci broșură publicată nemțesce si romanesce sub titlul „Causa limbelor si naționalităților in Austria”; este ceea ce au combinat deputații naționali de la dieța Ungariei in proiectul loru de lege pentru egalitatea naționalităților si limbelor din patria, — dar este multi mai chiar si respicatu propusu, si cu totă consecință.

D. Dr. Fischhof vrăs'o vindece si s'omantuișca pe Austria. Noi credem că elu a avutu in vedere imperiul intregu. Atâtănu se poate negă, că — a) o Austria forătierile ungureșci, nici nu cunoșce lumea, nici nu tiene posibile; b) că morbul de care patimesce Cislaitania, esiste tocmai in acea mesură, tocmai cu acelle simtome si in Transilvania. Cu totă, opulu prezintă expresu este restrinsu la tierile din colo de Laita, si dlu autoriu intr'o nota la pag. 53 promite de a dreptul, că va publica unu adausu „despre cestiu naționalităților in Ungaria.” Insa pentru aceea la locul său, si aci totu se tiene contu de toti Români, er nu numai de Bucovineni. Chiar si de nefericită Transilvania se face o amintire.

Ideia conductării a autorului este dreptatea pentru totă poporale Austria, care trebuie sa petrună totă viția publică a imperiului.

Facendu diagnosea morbului de care patimesce Austria, autorul ni arăta că este gangrena politica. Elu scrută apoi: daca Austria are viția, său mai bine dicindu — conditioanele de viția in corpulu său? Daca ea poate corespunde scopurilor umanitarie ca statu civilisatu si civilisatorii?

A dovedi că are viția, a arăta că morbul este curabile si a insiră medicozile si modulu de cura, — acestea sunt scopulu opului.

Autorul „Atmăi in fereastră” vede posibilitatea de a satisface totu indreptățile pretensiunile naționalităților si de a intemeia o libertate adeverată pentru totă poporale, prin care satisface si libertate totu de o data perindu tendințele centrifugali, prin acăstă s'ar dovedi că complessul acestui statu este posibile, va se dica — are viția.

Dar federatiunea dlu Fischhof nu este acela pre care o profesă slavii autonomisti, adca vei cătă dreptul vecin, istoricu, ci — esto o federatiune pre tezaurul faptorilor esistinti, adeca dupa naționalitate. Elu dice buna ora: „Austria, unde nici o gîntă nu este destulă de potință, ca se supuna pre cele lătii si se dea statului tipulu seu național, ca din contra, unde poporale si-tieni cumpăna unu altu, si fă-carele este unu faptore important alu vietiei publice, — acăstă Austria prin celu mai propriu alu seu interesu este avisata, a fi de o potrivă cele anonime nu se vor publica.

Prenumeratii se facu la totu dă, coperindintă ai nostru, si de adreptul la Redație, Alta-Postgasse Nr. 1, unde sunt ce adresa si corespondințele, ce privește Redactarea, administratiunea și spedirea, care, vor fi nefrancate, nu se vor primi și cele anonime nu se vor publica.

Pentru anapel si alte comunicări de interes privat — se respunde cate 7 cr. de litia; repetiții si se facă cu prețul redăritu. Pretul finanțării, cate 30 cr. pește, una dată se antecipa.

daca i va succede acăstea dreptate de o potrivă cată totă naționalitate, numai atunci ea si-vă împlină missiunea politica si istorică, numai atunci ea va dovedi contrariloru sei îndreptățirea sa de existenția, despre carea astăzi lumea începe a se indof! — Va poté d. Fischhof se dica altă despre complessul tierilor de sub corona ungureșca?

Autorul este pentru o autonomie cătă se poate de mare a partilor constitutive, a districtelor si cercurilor, fiindu că firescă prin mediul acelor parti se asează mai vertosu libertatea si cea politică si cea națională. Ela dice: „Majoritatea unui parlamentu se corumpă usior, dar multele reprezentanțe locali si municipali — greu, său de felu. Si mai departe; „Prin centralizare se periclită forțe tocmai esistintă Moșnachiei, căci Austria nu este statu național, ci statu de naționalitate. Într-un statu național interesulu poporăi este necondiționat pentru esintă statului, căci statul si naționalitate este unu, dar la conservarea unui statu de naționalitate, poporale au interesu numai condiționat, căci statul si naționalitate acolo nu sunt identice, si intre tendințele loru sunt posibili conflictul care pre o parte a poporălor o aduec in alternativa dă se sacrifică său pre sine, său statul. Este deci unu interesu de viția, pentru statul naționalităților, ca poporale se fia intre sine coordinate, era nu subordonate.” — Cine va cuteda se nege acestu santuadeveru pentru poporale partilor ungureșci!

„In statul național omogenu centralizarea potestatii de statu însemna concentrarea poterii naționale; totu acea centralizare in statul naționalităților, adeca eterogenu — este slabirea poterii statului.“ — Eca caușă său cheia decadencii poteri si vedie publice in Austria — de candu cu centralizarea!

„In cestiu de naționalitate conștiința de sine a poporălor chiar astfel trebuie scutita de atacuri prin majoritati, casă in cestiu religiose cugetul.“ — Aceasta scutire său garantia nu se poate realiza nici in statul naționalităților, adeca eterogenu — este slabirea poterii statului.“ — Cine nu cunoscă in aceste pucine trasuri generali faptură genuină a Ungariei de astăzi!

Contra unei atari tiranii de majoritate parlamentară, d. Fischhof nu poate află remediul, de către in autonomia tuturor partilor. Idealul lui este Helvetia, elu vre se facă din Austria o Helvetia monarchica. Modul de aplicare practica este minunat si merita totă atenție, dar elu nu incapă de felu in cadrul unui articol de diariu.

Aceste pucine, căte produseram aci, credem că vor ajunge, putru ca cetătorii nostri se poate precepe ce pusețiune, si-alése d. Fischhof in turnul văzătoric alu politicilor si barbatilor de statu ai nostri de astăzi. Este o pusețiune in viția publică — cea mai grea, mai pucinu favorabile si nici cătu de judecătu; pusețiunea noastră. De-ar dă Ceriu, că ea prin valorosulu sprințu alu unui geniu statut de mare se devina — intru interesulu tronului, poștalor si Monarchiei — mai multu considerata si mai pucinu caluniată!

Judecat'a diaristicei nemtiesci si magiare, carea nu intardia a se pronunca in data asupr'a acestui opu, difere — se'ntielege — dupa interesulu de partita a fia-carui organu. „Politik“ din Praga consente buna-ora cu principiele, dar dechiiara a tiené mai multu la dreptulu vechiu de statu. „Presse“ din Viena, ceea ce de unu timpu in cõci a scrisu prè standardu-si *transactiunea cu poporale nemultumite*, ié cu placere notitia de asta aparitiune in campulu publicistic; pre candu „N. Fr. Presse“ o respinge de la sine si-si face cruce de ea ca de, celu necuratu, numind'o chiar unu opu alu reactiunei. „Pesti Napló“, orga-nulu partitei unguresci guvernamentalui dacea mai anteiu că este bine si frumosu ce scrie Dr. Fischhof, dar — numai in cátu privesce pre Cislaitania; éra ungurii vor tiené la pactulu din 1867; astadi striga *anatempsa absoluta*. „N. F. Lloyd“, orga-nulu nemtiescu alu stangei centrali din dist'a umgurésca, redica opulu pona 'n cazu, asemenea si pre autorulu lui, dar totu, numai pentru Cislaitania; pentru Ungaria suntemu convinsi că ungurii „ilu vor respinge cu totii.“

Noi, de altintrele am privit peste totu numai partea cartii, ce trac-tadja de politic'a si reconstructiunea interna a Monarchiei; dar ea se estinde si asupr'a politicei esterne, mai anume a supr'a reportului catra Germania. In aceasta privintia ea va fi mai pucinu com-batuta, astadi, celu pucinu numai din partea unor pucini pangermani esal-tati, ce s'au mai potutu sustiené in Austria. Ideia dlui Fischhof intr' aceasta privintia este: *desvoltarea de sine a Austriei, paralelu cu Germania*, si numai intr'unu viitoriu indepartat prevede den-sulu o federatiune in medioculu Europei.

Babesiu.

De la Diet'a Ungariei.

Siedint'a casei representative din 9 diec.

(+) Presedinte: Somesich; notariu: Iam-bor. Din partea regimului sunt de facia: Eötvös, Lonyay, Horváth, Gorové si c. Andrassy.

Se autentica protocolulu siedintiei pre-mersse si petitiunile incuse se transpun la co-misiunile respetive.

M. Urményi indrépta catra ministrulu pentru aperarea tierii una interbelatiune in caus'a incortelarii militiei la cetationi, si-lu intréba că are de cugetu a mantu'i cetationii de aceasta sarcina grea si a infiintá caserme cu spesséle tierii seu cu banii jurisdictiunilor concernante?

Stefanu Eder interbelédia pe ministrulu de instructiune in caus'a scólelor din Cion-gradu intrebandu-lu daca are cunoștinția că in scólele de acolo nu se propune religiunea si moral'a?

Svetozar Miletits presenta in scrisu trei interbelatiuni:

1) Are de cugetu ministeriulu catu mai curundu, seu mai multu pana in fauru a. v. a prezenta casei proiectu de lege in caus'a asecu-rii drepturilor congresului serbesc?

2) Are de cugetu ministrulu presedinte a face pasi la Maiestatea Sa pentru aplicarea de mediocle mai umane spre pacificarea scólelor din Boc'a Cattarului, ca se nu se amestece monarhia in cestiunea orientale?

3) Ministrulu presedinte a recomandatu Maiestatii Sale caletori'a in Oriinte si spre ce scopu?

S'au incheiatu in Constantinopole conven-tiuni cu Pôrt'a si de ce natura sunt conven-tiunile acestea?

Cum se potu uni convențiunile acestea cu politic'a de neinterventiune?

Cum se unesce pasirea trupelor austriace pe teritoriul turcescu cu punctul 7 alu con-ferintiei de la Paris din anulu 1856?

Primesce ministrulu presedinte responsabilitatea a supra sa pentru solidaritatea cu Pôrt'a si urmarile ei?

Tote aceste interbelatiuni sunt pe lungu motivate.

b. Eötvös respunde la interbelatiunea lui Miletits din 25 nov. in caus'a amenarii congre-sului din Carloveti prin patriarculu serbesc. Ministrulu de culte provocandu la art. de lega

IX: 1868 aréta ca prin acest'a bisericu orien-tale s'a ascuratul dreptulu prin congresu a-si regulă trebile bisericesci si scolare; in §. 4 se acordă creditiosibru de sub ambele metropolis dreptulu a-si organiza congresele pe langa reser-varea aproparii maiestatic; legea acésta face de detorintla regimului numai conchiamarea congresu, si acésta detorintia regimulu a implito. In privintia prorogarii seu desfintarii con-gressului, legea nu contiene nemica, deci den-sulu e de parere, că pana ce congresulu nu va aduce decisiune in caus'a acésta, desfintarea congresului prin patriarcu trebuie considerata de valida. Dece inse Miletits ar dori ca nu numai dreptulu conchiamarii ci si dreptulu desfintarii se competa regimului, atunci nu e de ajunsu una interbelatiune, ci se recere unu pro-iectu de lege, ce inse densulu neci candu nu lu va partini. D'acì incolo i placu dlui Eötvös a face unu preambulu lungu si a aretă catu de liberale sunt convingerile lui satia de confessiu-nile din tiéra.

Miletits respondiendu ministrului, cate-gorice nega că patriarcu ar ave dreptu a con-chiamá seu abrogá ver desfintia congresulu; la conchiamare patriarcu executu numai de-mandatiunea legii ce indoresce pe regim a-lu provocá se conchiamate congresulu; era abrogarea seu desfintarea congresului nu compete neci regimului neci patriarcului, ci numai congressului, altcum tota autonomia bi-sericei devine ilusoria. Densulu dechiiara in fine că e nemultumitu cu responsulu ministrului.

Casa ié, spre acintia responsulu minis-trului.

c. Andrássy presenta proiectul sancti-onatu despre votarea recrutilor pe anulu 1870.

c. Szirmay cetece reportulu comisiunie emise pentru controlarea detoriei flotante de statu.

I. Kautz cetece reportulu comis. finan-tarie despre mai multe proiecte de lege.

Se trece apoi la ordinea dilei adeca la desbaterea proiectului de lege pentru stergerea timbrului de diarie.

Proiectul se primește unanim la des-baterea generala si speciala.

Propunerea comisiunie centrala ca mi-nistrul de finantie se fia provocat a suplini perderea acestui venit in altu modu, la cere-rea lui Tisza se respinge.

Se incepe desbaterea proiectului de lege pentru reinfintarea judetului de bursa in Pesta.

La acestu proiectu recomenda Klapka unu amendamentu, carele continea estinderea acestui judetiu si la galeria de bucate din Te-misióra.

Multi sunt pentru acestu amendamentu, unii contra; dupa una disputa lunga in fine se primește propunerea ministrului de justicia ca aceasta libertate se se acorde tuturor societi-tilor d'o categoria cu burs'a pestana ce au eseriatu dejá acestu dreptu. Acestei pereri dede spresivne

Ghicey prin formularea unui §. nou ce se si primi.

Schimbându-se si titlulu amesuratul cu-prinsului preiectului, desbaterea se gata si pre-siedintele aredica siedint'a.

Cas'a Magnatilor

a tenu in 9 l. c. siedint'a in carea s'a pro-mulgatu proiectul sanctiunatu in caus'a votarii recrutilor pe anulu 1870.

In siedint'a din 10 l. c. s'a desbatutu si primitu cu putine modificari proiectulu de lege pentru responsabilitatea judecatorilor si oficiilor de judetiu.

Despre pictur'a din biseric'a Seleusiu'lui, in granit'a militara.

Pentru depingerea bisericei nôstre am fostu escrisu concursu in „Albină“ cu terminulu de 20/8 sept. a. tr. Si-au adusu la terminu mai multi pictori opurile loru. Comisiunea cu por-putul se adună in bisericu ca se judece despre luerurile fie-caruia, si trebuie se marturisim că am sentit o fala natiunala vedindu in medioculu tuturor'a pre artistulu nostru national D. Popescu, carele si-a facutu studie in Monaculu Bavariei si in Roma cu ajutoriulu multu stima-tei familie Mocioniane, si-a castigatu renume prin traducerea in artea picturei a poesiei „Descépta-te Romane,“ priu column'a lui Tra-

ianu, si mai vertosu prin opurile ce-i fecera lauda in espozitioanea artistica din Rom'a.

Strainii insisi, cari nu potu suferi progre-sul nostru, trebura se recunoscem tamca Po-pescu e celu mai arnicu, dar si deadera truda ca se cobóra pretiulu depingerii, prin favore a unor stepanitori din partea politicoesca (serbi). Intr'adeveru ei nu erau pictori adeverati, ci... Unicul artistu era Rik, germanu din Monaculu B., carele insusi s'a inchinat si a cesa lui Po-pescu.

Multamita intieligintei dlui supratententu Isai'a Caltiunu, comandantru nostru, carele adunandu mediulocle in suma de 20,000 fl., ni esoperă ca biseric'a nostra se fie depinsa de unu artistu adeveratu, si totodata sciu respinge veri-ce mangitorii, fie chiar serbi. Astfelui s'a facutu contractu cu Popescu, cu micutu pretiu de 10,000 fl., dar eu promisiunea că vediendu noi progresula bunu, nu vom intardia a-i imbuni onorariulu.

Se intram cu acum in bisericu, se vedem lucrul lui Popescu: Incepem a cerceta din altariu, aci ne incanta consonant'a intregului; era oprindu-ne la fie-care icôna in parte, ne face se admiram gratia fie-carei figurii, preci-siunea expresa prin desenmu si vietatea expresa prin colori, respectarea scrupuloasa a umbrelor si a luminelor. Icôna s. Trinitati, a celoru trei ierarchi in marimea naturala, ni dovedese de spre profunditatea fantasiei artistului. Unu Cristosu pe cruce, lu, vedi cum esprime liniscea, blanditi'a si sublimitatea preceptelor sale totodata, in cátu cauta se eschiam: e si omu si Ddieu. Nu suntemu artisti, si de aceea nu in-drasnimu a ne opri se descriemu fie-care icôna, inse marturisim că asemenea lucruri se potu gasi numai prin Viena, Venitia si prin bisericile Italiei, pre unde mi de noi am amblatu forte, adese-ori.

Cerimea bisericiei e impartita cu gustu esteticu. In medioclu Ddieu Sayaotu in gloria, incunjuratu de angeri, cari unii se roga pentru sufletele pecatosilou, altii in genunchi cu umili-tia asculta demandatiunele Atotpotintelui. Acì fantasi'a se vede in tota productivitatea sa.

Bisericu intréga nu eanca gaťa, si com-un'a nostra aspira dejá la renumele ce-lu au acele comune italiane cari se invrednicira a pastră cate o icôna din opurile cutarui artistu nemitoriu.

Suntemu noi cei d'antei cari am datu oca-siune unui artistu natiunalu se dovedesc cum e produptulu geniu lui romanescu. Scoli anca avemu, atatu pentru princi catu si pentru fete, si sunt bine indiestrate. Se nu ni se impune că am fi laudarosi, căci nu ne laudăm de catu in vertutea celui mai nobilu titlu: munc'a nostra, sudorea nostra.

Antisti'a comunala.

„Conducatorii poporului“
se numescu la noi preotii si invetiatorii, — cu ce dreptu? e anevoia de spusu. Ici si colia unii singuracei merită acestu titlu frumosu, dar partea cea mai mare nu are neci unu dreptu la densulu. Ca se nu-mi impune cineva vre-o calumnia, voiu dovedi assertiunea mea: Éca aici in jurulu nostru notarii comunali sunt mai toti straini. Cine a sedusu poporulu se aléga ase-mene notari? Totu preotii si invetiatorii!

M'am infatisiatu la mai multe alegeri ca se li vedu decursulu. Stetea se mi se sfasias inim'a de durere candu priviamu la asi-numitii „conducatori ai poporului“ că mai bucurosu si dedearu votulu nemitorilor si giganilor magiari-sati de catu unui romanu adeveratu.

Ce facu apoi aceste straini, indiregoritii la noi? Ei, necunoscendu societatea democra-tica romana, si-ieu aerulu aristocraticu alu so-cietatilor din cari s'au nascutu, credindu că nu potre fi in lume de catu aristocratu-stepanu si poporu-sluga. Astu-feliu daca se duce unu romanu la cete o venitura de acésta, trebuie se accepte o di intréga pe afóra prin subparati pana se capete audiintia, si odata audiintia capetata elu potre vorbi numai déca-lu tituléza cu „Mari'a Ta“ si-i face metanii. Romanulu se scandalsc de atat'a servilismu catu i se im-pune, suspina, imputa preotului si invetato-riului de ce l'au indemnatur se-si dee votulu asiá.

Preotii si invetiatorii se plangu asisderia la rondulu loru că nu capeta in afacerile loru mana de ajutoriu catu e negrul sub unghia de la acestei notari neromanii. Dar de ce i-ati alesu?

Unui preotu i vorbiamu de caus'a natu-nala candu l'am indemnatur se aléga unu no-tariu de romanu. Preotulu iuse mi-a responsu cumca caus'a natu-nala nu aterna de la tinu no-tariu. I-am dovedit din contra cumca aterna de la unu, adeca aici se alegem unu romanu, intr'altu locu asisderia unu romanu, si asiá cu unul câte unul se compune o cetea intréga de notari romani si comunele devinu in manile nôstre ale romanilor. Nu m'a ascultatu preotulu, ci s'a mangaiatu cu aceea că déca notariulu neromanu va fi reu, lu vor alungá din oficiu. Notariulu fu reu, si preotulu totusi nu-lu pote alunga. Acum'a mi dice: pe notariu, bagu séma căci e neromanu, solgabireulu nu-lu alunga fiindu si elu neromanu, pe neromanulu solgabireu nu lu strica vi-cocomitele fiindu si acest'a neromanu si asiá mai departe. Vedi parinte, ce usioru ti-ai capetatu unu neromanu si ce anevoia poti se scapi de elu!

„Rogu-te se scrii in diurnale foradelegile notariului nostru,“ mi dice unu invetiatoriu. I-am datu responsulu scurtu: Pré bucurosu asiu face, déca m'ai asurá că nu va cadé prepusul pre Tine că si fi scrisu, si nu Te vor perse-cutá.“ La acesta elu me rogă se nu scriu.

Se mai spuna că acesti notari neromanii nu cunoscu scrierea romanesca, ei lucra magia-reasca si teutonicesca. Astu-feliu, pre cátu timpu notarasiesc densii, nu e vorba de introducerea limboi romane, legea pentru natu-nalitate re-mane litera morta.

Preoti si invetiatori! Recunosceti cu totii că interesulu vostru e legatu de interesulu na-tiuniei, lucratu cu totii se dobandim notari de romanu, straduiti — Ve a merita cu totii frumu-sul titlu de „conducatori ai poporului.“

Langa Muresiu (Banatu) nov.

Spinu.

In fruntari'a milit. rom. banatica, noemvre. (Interese scolari.) Se-mi dati voia, a splică si corege unele, ce vi s'au relatatu in nr. 80 alu pretiul Albine, din partile serbo-banatice, dar cari ne atingu si pre noi d'o potiva. Este pré adeveratu, că scólele si invetiatorii nostri mai stau totu sub inspectiunea militară, — dar multamita Domnului, n'avemu causa a ne plange; căci in timpulu mai nou comandantii de re-gimente si de companii facu tote cele necesarie pentru ca scólele se corespunda chiamarii. Nu veti gasi scóla neprovedinta cu tote cele trebu-intiose; era parentii cari nu-si tramită copiii re-gulatul la scóla, sunt trasi la respondere puru-re. Invetiatorii totu la 8 dile au se faca reportu despre starea si cercetarea scólei.

Adeveratu că cursulu pedagogicu pentru granitia este de 12 luni; dar este scutu, că cete adauge dlu directore scolariu, protopopulu N. Andreeviciu pentru a perfectiună pre invetiatori, si mai departe este cunoscetu, că invetiatorii recalificati se indepartara toti fora crutiare din postu, astfelu in cátu astadi granit'a are invetia-tori, ce potu rivalisa cu cei mai buni din pro-vincialu, macar că dotatiunea invetatorilor din granitia, anume din regimentulu romanescu, este foarte slabă, adeca de cete 60, 80 si celu multu 120 fl. la anu si cete cu ceva pucinu deputat.

Dlu corespondinte din compania Carlo-dorfului critica, că n'avemu conferintie in-vestiatoriesci; insa me miru că nu-i sunt cunoscute „normele“ seu „metodele“ ce, din introducerea zelosului d. protopopu si directoru Andreeviciu se tenu pre totu anulu atat' in regimentulu nostraru, căci si in cele latte d'oue banatice — cu acel'asi scopu, adeca pentru perfecti-unarea invetatorilor, si cari tenu — nu ea conferintele invetatoriesci din provincialu, căte 2—3 dile, ci 8 si 10 si 20 de dile. Nu voiu se pretindu dupa tote acestea, că scólele nôstre in granitia sunt perfepte, dar potesc si pre d. corespondinte si pre veri-care barbatu natu-nale ce se interesdia, se cerce bine, si se va convinge, că scólele nôstre, si chiar invetiatorii in granitia nu stau inderetrulu scólelor si invetiatorilor din provincialu; era sporiulu, celu pucinu de vr'o căti-va ani in cotică — este la tota intemplarea in fapta constatatul multu mai mare; căci unde sunt prin provincialu sate romanesci, in cari copiii cu totii se amble regulat la scóla si despre a caror' a progresu se se pote dice laud'a ce a dis'o la 1867 comandantele ginerariu Schmerling, candu visitandu mai multe scóle s'a convinsu in persóna despre tote! — Apoi in fine in cátu pentru invetiatori trebuie se

se scia, că densii din seracuția loru lăsa, și străordinariu cindu castiga din cultură vermilor dă metasta — contribuiesc și la o biblioteca ce s-au fundat în Caransebeșiu în a. 1864, precum și la unu fondu comunu, carele, daca nu me inselu, a crescutu degea cam la 2000 fl. v. a. — Că cursulu de preparandia s'a sistat, este adeveratu, dar s'a sistat numai pentru unu securt timp, fiind că avemu preparati buni foară aplicare, asiđara pana se vor asiedia aceia si se va areta trebuinta nouă.

Din tōte voiu se deducu, că caușa scōlelor nōstre in confinile militari este in progresu imbucuratoriu și că asemeneand'o cu cea din provinciale, nici unu adeveratu naționalistu nu va potē duce dorulu provincialisarii confinileloru militari. In provincialu, pre cătu scim uoi pre aicia, numai de curendu, dupa staruintele neobosite ale Il. sale dlui eppu alu nostru, incepura scōlele a luă upu aventu de ceva sperantie, de ce forte ne bucurāmu, dar foară ca se concedemu, că la noi ar fi in yr'o privintia ore-care mai reu. —

S. B

Langa Versietiu, novembrie. v.

Sinodul parochialu in comun'a mista Vlaicoviciu, cottulu Temisiorei) desi s'a tienutu de multu, anca in 20 iuliu v., merita totuui a fi descris, căci nedreptatirea ce ni s'a facutu atunci, se prolungesce și astadi. Acel o publicu romanu va se aiba o icōna a suferintelor romanești din comunele mîste ce au remasă sub ierarchia serbescă.

La numit'a di, prtipula Trandafilovicu n'a potutu se vina la constituirea sinodului, ei incredintă caușa dlui D. Iancoviciu paroșul din locu, carele si pana acum'a a portatul atatu protocolele cătu si cheile de la sieriiu cu bani bisericii. Ast'a i-a venit bine la socotela dlui Iancoviciu. Totusi nu s'a potutu incunjură ca essamnarea socotelor se nu fie riguroșa, s'a gasit unu deficitu de 150 fl., cateva oblegatiuni erau corese si mangite sel. Dar la obiectu:

In d'a pomenita, foară a se incunoscintia poporenii in adinsu, se alése comitetul parochiale de 15 membri, mai totu serbi. Romanii vediendu acésta, si trecendu-le de siéga, provocă la instructiunea patriarcala, si-aléserea însisi membri in comitetu, prin aclamatiune numira presedinte pe d. Alessandru Orza administratorul de curtea mocioniana, vicepresedinte pre d. Demetru Georgeviciu comerciant, notariu pe d. Ioane Gaita invetiatoriu, vicerularu pe d. Adamu Caradu economu. Comitetul acest'a promise cu solenitate a ingriji de avereia bisericei, a nu suferi neci o neregularitate si neci o falsificare. Intr'aceea Iancoviciu numitul popu de serbu, o luase la sanetos'a.

Noi n'am voit se blamāmu pre nimene, ci numai se fie morala in afacerile bisericescă. Dar frati nostri serbi, dupa ce n'au invinsu cu uneltilor, fecera ce fecera cu vladic'a loru de medilocira ca noi nici pana in d'a de astadi se n'avemu ceva urma de sinodu si sinodalitate. Suntemu bisericesc intr'o stare de assediu.

Romanii numera 2000 de suflete, dorescă a ramâne romani, a scapă de ierarchia serbescă. Nu ne lasati se perimu!

Unu fiu creditiosu națiunei si bisericei.

Morod'a (c. Aradului) novembrie.

(Constituirea sinodului parochialu. Economia.) Constituirea sinodului parochialu s'a intemplatu anca in 21 nov. v., sub intelept'a conducere a dlui Nicolae Beldea, administratorul prtipescu din Siria. Constituirea a decursu cu tota solenitatea si intru intielesulu statutului organicu. Era despre ordinea buna si despre contielegere dovedesce cercustantia că membrii comitetului parochialu fura alesi totu prin aclamatiune, totu in asemene modru se alése de notariu Petru Morodanu docintele, era de presedinte subscrisulu.

Cateva septemani avuramu plōia multa, era apoi esundari de apa ce mare parte spelara granele putienele căt fusesera somenate. Viitorul starii economice, dupa căte se intemplara, ni e amenintiatu.

Paulu Scurtea, preotu.

Aradu, 6 dec. n.

(Miscamintele electorale in cerculu Chisineului si presemne de solidaritate intre romani)

Protosincelulu Mirone Romanu, celu ce era la dieta deputatu din cerculu Chisineului, a primis de la guvernă denumirea de inspectore scol. in cerculu Carasiului, si in urmarea acestei dehumiri a trebuitu se renuncie la mandatul de deputatu, căci este la alegatori a se pronunciă daca aceste dōue funtuni sunt compatibile seu nū.

Asia cerculu a devenit uacantu, si misca-mintele se incepura. Fie-care partita vorbesce despre mai multi candidati. Deákistii, adeca guvernamentalii, facu vorba érasi de Mirone Romanu, dar mai au in rezerva anca unu candidat in persoan'a lui Tabajdy Károlyi prototariu cot. — Din partea romanilor se aude mai pretotindene si in precupenire despre Emericu Bas. Stanescu, apoi ici de Verg'a, colia de Bonciu, adeca tocmai'a nu e anca gata definitivu, desi astadi s'a intrunitu comitetul central cōtense pentru defigerea terminului de alegere, si a desfutu d'a de 25 ianuaru 1870.

Avendu-le acestea in vedere, vicepresedintele comitetului partitei naționali a conchiamat ieri membrii comitetului la o conferintă, in carea s'a otarit:

s'lasă cerculu alegatoriui in voia libera se se dechiare pentru cutare candidat;

a nisui la solidaritate prin complanarea partitelor, adeca toti romanii se se intrunescă pentru unu singur candidat romanescu, care se fie barbatu naționalu, se-si arete credul politiciu chiar si apriatu, foară de neci o re-serva;

a lucră, anca de buna ora, pentru delaturarea imparechiariloru intre romani, — nu cumva prin imparechiera națională se triușe contrari nostri cu candidatiilor loru;

in fine a provocă pe d. Sigismunda Popoviciu, vicecomite si deputatu dietale, carele e presedintele comitetului partitei naționali, se se puna in contielegere cu membrii acestui comitetu pentru a mediloci solidaritate.

Spre acestu scopu, numerosii membri ai comitetului si-au arătat dorint'a ca d. presedinte S. Popoviciu se conchiamă o adunantia in cerculu electoralu, la Socodoru, invitând pre toti alegatorii, si aici se se otarescă: cine se fie candidatul romanilor la Chisineu?

Asceptăm ca presedintele se otarescă catu mai curundu d'a adunantie la Socodoru, unde intru intielegint'a remanescă se se restabilescă solidaritatea multu dorita ce alta data facea aici in comitatul poterea si onoreea nostra, — si asiă apoi 25 jan. se ne gasescă compacta ca zidulu.

Alegatorii naționali de la Radna, se vedu invinuti de escesc, tereiti la tribunale, unii condamnati la robia de mai multe luni, intre acestia onorāmu si preoti. Presedintele substitutu alu, tribunalului e Constantini, carele s'a pacalit la Radna, si acum elu judeca.

Pentru acestea partit'a a otarit se pro-vocă pe d. Sig. Popoviciu a-si depune mandatul de deputatu si se vina a-si ocupă presedint'a la tribunalu ca se opresca nedreptatile si chivernisela unor omeni neprecepatori de drepturi.

Aradu, 7 decembrie n.

(Bancă de asigurării „Transilvania“) e cunoscuta on. publicu romanescu, a nume in acésta tōia s'a vorbitu multu despre foloselă unei asemenei bance. Acum am de adausu ca adunandu-se aici intielegint'i romani numerosi pentru afaceri politice de ale partitei naționale, tinența totodată si o conferintă in caus'a numitei banci:

Conferint'a o deschise d. Desseanu prin cuventare potrivita. Dupa dsa luă cuventul d. Visarionu Romanu inspectorulu bancei, [des]siurandu pre largu însemnatatea acestui institutu penitru bunastarea materială a poporului romanu, de la carea depinde o mai mare inde-manare in luptele noastre politice-naționale. Cu alte cuvinte: poporul ce se scutura de serată si ajunge la unu picu de stare materială, mai usioru si potē castigă si cultura si drepturi politice. Istoria ni e dovēda că nu s'a vedutu unu popor bogatu care se stee necultu au gemendu sub veri-unu jugu.

Aproximitořia o potem uumii acésta banca si pentru cercușanti'a că atatu in repre-sentantia ei din Sibiu cătu si ca actiunari romani sunt in majoritate. Administratiunea e mai totu in manile românilor, asiă dd. Elia Macelariu si Vis. Romanu i sunt inspectori, in Aradu e d. J. P. Desseanu directore districtualu

pentru cōtul Aradului si cateva parti din Temisioru si Torontalu; la Logosu e director d. Constantin Radulescu la Temisiorei d. G. Craciunescu scl, asideria agentii sunt romani. Administrația se folosește asideria de limbă romana.

Totu domini adunati recunoșcă că acésta intrăprindere este salutara, si cu bucuria prima a supra-le sarcin'a de aginti particulare, promitiendu că vor lucra din respecte ca poporul se intielegă însemnatatea întreprinsei si se partecipe in afacere. P.

Romania

București, (Cor. orig.) in 2 Dec. n.

Anevoia unu omu de rondu s'ar mai potē orientă in caotele vietiei nōstre publice! Traiescă de 20 de ani in București, inse vi spun la parola, că timpu ca celu de facia, cu cele mai spulberate faime, crucisii si curmedisii de a valm'a — n'am mai vediutu. Intrebati de primirea domitorului si de impresiunea Domnei; dar, aflatii, că adeyerulu puru si nudu nu vi-lu potu descrie foră a blamă si in susu si in diosu. Acestea, peșnu romanescu, de aicia, servilu ce este, totusi n'are nemica din ceea ce se dice spiritu, si insufletire dinastică. Elu, pre cătu timpu stă la guvernă Brăteniul si cu ai sei, afectă pietate si omagiu catra Domitorul Carolu; acum de candu cu Ministerul dlui D. Ghica, elu facia de Carolu a devenit uanu banitoriu, rece, ma chiar nepasatoriu. Acum Carolu si-a perduț farmecul; elu este unu strainu, ce n'are neci anima, nici pricepere pentru tiera si națiunea romana; era de candu cu casatorii a sa foră scirea si consultarea tieri si respectarea intereselor ei,

par ca afețiunile de pistă si omagiu ca printre unu farmecu s'au prefacutu in contrariu. Si apoi se vedeti, o sperantă d'asta natura, pe binei petrunsi de dorulu de stabilitate si progresu politiciu, eata se-i atingă asudu si neplacutu. Carolu a lovitură aspira in consciinția publică, candu foră consultă si lumină tiera de aprobare, se absență aproape 3 luni din tiera, si-apoi sece de capulu seu o casatoria, prin carea suprinse totu lumea romana, si prin Ministerul seu se inscenara misce manifestatiuni artificiose, ce asemenea ocașa: dar pentru totu acesea fapte s'ar potē trage la dare de societă Ministerul, foră ca publicul celu mare se mărgă pana, a se arăta nepasatu, mai multu, chiar desconsideratoriu in stradele Bucureștilor si la solenitatea deschiderii corporiilor legiuitorie. Ve incredintiediu, că cele ce am vediut la amintitelor ocașii m'au dorutu pre multu si daca ar fi, ca Domnul Carolu se continua si dupa acestea a merge pante pe calea de pana acum, apoi atunci elu neapărutu trebuie se fia legatul din afara cu catuse de feru si atunci va se vedeti, cătu de curendu, că spiritele se vor cuprinde de unu pessimism generalu si nu va se mai gasiti omu carele se cuteze a se intod, că inițiunea lui „Carolu de Hohenzollern“ in Oriente nu este interestul națiunei romane, ci e națiunea romana care se fia o anelă pentru scopuri straine. Degăd cuvintele din mesagiul domosescu, cari spunu, că — pentru ca se nu vine străinii a se amestecă in ale noastre, este ca si noi se nu ne amestecăm in trebile vecinilor noștri, — se splica in multe parti ca o renunțare de a se mai interesa de sortea cea amara a Romanilor de peste Carpati; dar eu nu voin conceda nici o data, că Carolu, că ore care Domnul seu guvernă de astadi alu Romaniei ar fi capabilu de o astfel de tradare, pe care națiunea romana îndată ar sări a o resbună. Lu-me si diplomati'a — asiă se vede, că inca nu cubosce bine acésta tiera si pré multu se băsdește pe clasele mai inalte cele demoralizate, macar că dupa istoria ar trebui se scia, cumea mass'a cea sanctos'a a poporului este din carea se incepu si evu crisele cele mari. Ve potu asecură, că in clasele poporului se pregatesc misicari, nu dicu revoluționari, aperi Domne, dar — naționali, si se fiti convinsi, că aci interesele dvostre naționale, pe cari poporul de rondu le pricepe mai bine de cătu domnii si boierii că sunt ale lui interese vitale, — acele interese dicu, si-au rolă loru însemnatata.

Atat'a este ce potu se vi spun in generalu. — La cele ce me intrebati in specialu despre ministerul si camera, apoi vi marturisescu că nu sun in stare a vi respunde cu asemenea positivitate. Dlu Cogalnicenul n'a facutu secretu din intentiunea sa de a-si dă dimisiunea

in data după sosirea suveranului; ei bine, da este si astadi in postu si chiar in ambelor corpi legiuitorie numai densul dispune de majoritate; de unde urmăria, că parasindu densul ministeriul, acesta abia ar potē se se mai sustine. Acum mai ascultati, ce fatme sbora: Cogalnicenul intr' adeveru se-si fia datu demisiiunea, dar fiind că in sferele mai 'nalte s'ar lucra la planul d'a introduce unu regim personal, discretiunariu, si fiind că pentru asemenea scopu capacitatea dlui Cogalnicenul este unica si absolutu necesaria, era pana la tim-pulu potrivit, seu celu combinat in Apusu, singuru numai dsa este in stare a tine in fru elemintele banitorie si reninti in camera si senatu: Domn'a Elisabeta s'a pusu la mediloci si a restabilitu bun'a intielegere intre d. Cogalnicen si unii colegi ai sei, anume intre elu si Boierescu. Ce este adeveru in istoria? nu potu spune; dar fia cum va fi, eu pretindu, că este peste potinta ca ministeriul actual se remana inca lungu timp — nemodificat, la potere, căci ur'a publică a luatu dimensiuni, in cătu daca Domitorul si cămeră nu vor grabi a tine contu de dens'a, naturalmente va trebui se se deschiră in capitolu camerei si Domitorul.

— Incă un'a ar fi se'vei spunit, dar — in temu se nu gresiesc, vorbindu francu, si peckru aceea Ve rogn se-mi dati voia si vi stim ge lucrul numai per summos apices. „România“ par ca incepă a-si urmări viotie, er „Traianu“ progresidă si-i-a subiectu a formă o partita resoluta d'a aperă constituinea contra atacurilor ce i-sar intenția veri dia ce parte. De asta partita va se auditi curendu. — Ah, un'a uitasemu. Vreti se seti ce face aici la noi deputatul dvostre Dr. Aureliu Manu? Apoi vedeti si ai se intreba omenei toti acésta. Pre cătu am potutu astă din propri'a-mi experientă, dsa sta si-si petrece bine la vîru-seu Vasiliu Manu, face, condus de acesta, visita pe la unii ministri si boieri mari, era insuși se abate forte desu la consulatul nemtiescă. Causă pentru care petrece aici, o sciti. Vod'a a anunțat in mesagiul că se negoțiează tractate cu Austro-Ungaria pentru legatură drumuriilor de feru si la Brasovu. Multu me prinde mirare, că foile noastre nu vinu inca a apriția cum se cuvine acésta intențiu, carea realizata in intregu, ar fi o espunere si tradare a amintei intereselor noastre finantiari, naționali si strategice. Daca a fostu o usiuretate neacusatibila a contractă linie-nostre ferate cu preturi atatu de esorbitante, apoi a contractă tajarea loru, prin medilociu, de către o linie străină si dusină de morte a Romanilor, este o crima, una patăcată neierabilu si in cériu si pe pamantul!

Meditatinni filosofice despre con-scientia valorii proprie, despre respectu si re-cunoșcintia. Conscientia valorii proprie lipsesc multoru romani. Causă e că nu-si cunoșcu demnitates, poterea si drepturile; insisi se so-cotescă de putințu său de nici-unu faptură, si asiă nu cunoșcu neci respectul ce li compete. Pre acésta neconșcintia a noastră contine străni canda iudrasnescă a ne desprestiu.

Corolarul e că numai asiă ne vom scăpa de desprestiu străinilor, daca vom inveti si a-ni cunoșce poterea, demnitatea si drepturile. Dar de unde se le invetiăm acéste totu?

Despre poterea noastră, se ne învede inti'a națiunala, carea ni spune cine erau strămosii nostri, cum escela in virtut, cum luptau cu nemyrile barbare pentru a ni păstra noa o patria. Poporale coplocutorie nu ne-au potutu stări, nici chiar prin unirea celor trei națiuni carea ne decretase de străini in tiera noastră ca se nu ne sufere de cătu numai pana li va placă loru. Cetii dar istoria: si cari nu sciu ceti, aceia se mărgă a o asculta in reuniuni de lectura (cetire), atunci si asiă se vor convinge despre poterea semintei romanești.

Demnitatea o avemu de locu ce ne convingem despre acésta potere, — căci demnitatea nu e de cătu expresiunea conșcientiei poterii, adeca a valorii inerente.

Cei ce si-au castigatu conșcientia poterii proprie si a demnitati, acelora nu li se potu denegă neci drepturile ce le reclama in virtutea existintei loru. Aceste castiguri sunt mari mădilose morale pentru a combate ori ce denegare neindreptatita. Si daca la 1848 nu-at trebuitu fortis fisice ca se ne scăpam de sub feudalismul rusinosu, adeca de sub domn'a tirana a unor caste privilegiate, — astadi ni-ar ajunge

fortele morale ca se ne scapămu de nouu feodalismu prin care ne domnescu — nu unele caste ci — unele națiuni.

Respectu dobandescu națiunile numai atunci, candu cu pomenitele mediloce intra in actiune a-si validitate drepturile ce li competu. Deci se ne pregatim de actiune!

Se nu uitămu inse că trebuie se privim si in juru de noi, a nume la conlocitorii. Câte unu gidanu, cătu unu asiaticu, séu unu flandru vine de, se asiédia intre noi, si-castiga averi, si in locu de recunoscintia séu multiamita elu, ne batjocoresce, éra romanulu continua a-i face complimente cu umilitia, a-i dă titule magulitòrie. Acésta dejosire ce o intimpini in tenuțulu nostru la fie-care pasu, nu trebuie se mai dureze, caci prin acésta remuneram pe nerecunoscatori, ii facem se n'aiba interesu d'a ni arătă, recunoscintia si amicetia causei nostre. Noi amici ceream, dar nu fintie de acele urite. In adeveru, nemica e mai uritu de catu nerecunoscinti'a, ce literatulu Zschoke o caracterisëza, atât de bine: „Pe, trépt'a cea mai nalta a demoralisarii ómenilor, stă numai unu omu, si cine ilu cunoscse si-intorce facia inspaimantatu si nu i se increde neci odata. Acel'a nu traesce numai pentru placerile sale, elu nu persecuta numai pe persecutorii lui, nu, elu nu resplatesce numai reulu cu reu; ci elu resplatesce si binele cu reu; resplatesce amórea curata cu ura, elu dă pentru o binefacere o reutate. Acésta este nerecunoscatoriulu.“

Din tiéra Oltului, nov. 1869.

Rubrică Tofalentloru.

1. Din Bucovin'a, 25 Noemvre.

Credemu siguru, că totu asăi si dvóstra pe acolo, ca si noi pe aicia, tieneti deplorava a aparitiune de o consecintia naturala, candu unele diare magiare ce reprezinta cultur'a si sentiemintele de druptate ale acelei societati, in a careia sinu se pote voluptă o inima „aporiu“, candu unele diare d'astea inca infrunta si calumnia fapt'a „samaritana“, ce se manifestă din tôte partile pentru nefericitii nostri frati din Tofalu, pre cari ii desbracă si-i despoia prin virtutea legii (se intielege!!) baronulu Apor de tôte ale loru, si i vedem astadi „goi si raniti jacendu in drumu.“ Acele diarie scusara intréga fapt'a alui Apor si intruruntara pre „caletoriul“, nu inse pre aceia „intre cari elu nefericitulu, au cadintu.“ — Noi, aici in Bucovina nu ne mirăm de acésta maniera a respectivelor diarie, dura aceea le-am rogă pre mariele loru, se constateaza la acésta si la ori-care asemenea ocasiune, că lovirea si ran'a ce se aplică fratilor nostri, ori si unde ar fi acea lovire si rana se aplică tuturor Romanilor: prin urmare acea lovire si rana noi cu totii o simtimu, pre noi totii ne dore. „Cine are urechi de auditu se audă!“

Cu acésta ocasiune Vi mai tramtuit aci 60 fl. v. a. pentru bietii nostri frati — „caletori“ prin Tofalu, si rogadu-ve, ca se-i mantint comitetului respectivu, ce se ingrigace de amiastrarea si impartirea ajutórielor. Vi alaturu si numele acelor persoane ilustre si stimate, care contribuira pentru victimele baronului Apor, si aci 240 fl de mai deunadi, precum publicarati in nr. 90 alu Albinei, si acesti 60 de acum.

Acele persoane sunt: Alecu Cavaleriu de Grigoria, proprietariu mare din Presecarenii, Nicu Baroni de Cirstea, proprietariu mare din Costina, Dumitrichi cavaleriu de Popoviciu, proprietariu mare din Dvineacea, si Eugeniu cavaleriu de Sîrcea, proprietariu mare din Crasna si membru alu comitetului tierii, căte 50 fl. v. a.; — Georgiu cavaleriu de Popoviciu, proprietariu mare din Stroiesci 40 fl; — Costache Mîrza, proprietariu mare din Romani'a, si Iancu cavaleriu de Popoviciu, proprietariu mare din Stroiesci, căte 30 fl; — facu deci la unu locu cu cei 9 fl, si unu # ce vi i-am tramsu din Sucéva, si cari se publicara in nr. 94 alu Albinei = 309 fl v. a. si unu # — I. P. —

Va se dica, din acésta intréga si frumósa suma a fratilor Bucovineni avemu restu nepublicat si neinaintatu inca la destinatiune — 60 fl. v. a. Catra acestia mai publicam pentru asta data urmatóriile colecte:

2. Din Toraculu-mare, in cottulu Torontalului, ni se tramise prin dlu preetu P. Tempea sum'a de 15 fl. 50 cr. la care suma a contribuit comunita politica 10 fl., era 5 fl. 50 cr. s'an adunat intr' unu tasu portatu in biserică.

3. Din partea comunei romane gr. cat. Ticvaniulu-mare, in cottulu Carasiului, prin dlu invetitoriu S. Gaita, 32 fl. 40 cr. v. a. la care suma contribuira: Sofroniu Popa economu 2 fl. 20 cr. — Tenerimea scolastica la olalta 2 fl. — P. Rosiu jude com., Marta Rosiu, I. Purecu casariu, Iova Giuca si G. Belia jurati, căte 1 fl. 10 cr. — Al. Bordanu si Demetru Rusu, parocu, Sofroniu Gaita invetitoriu, Maria Gaita, Nicolae Stoianu, si Ad. Botosiu negotiatori, L. Miclea notariu, Iancu Avramu si I. Brusture jurati, I. Braia, P. Braia, S. Frentiu, I. Tiurna, P. Vuia, Macsimu Vuia si Ad. Popa, economi, căte 1 fl. — G. Stanca economu 55 cr. — Vas. Leza, Ana Tiurna, V. Toma, B. Birò, I. Biro, Pavel Braia, si Toma Micu, economi, căta 50 cr. — P. Pascu parochu si P. Vuia, căte 40 cr. — Ian. Biro, si I. Belia, căte 30 cr. — Avr. Toderu 25 cr. — I. Stanca, Onis. Peia, I. Beneducu, Iac. Pascu si G. Radu, căte 20 cr.

Acesta trei posturi dau sum'a de fl. 60 +

15 fl. 50 cr. + 32 fl. 40 cr. = 107 fl. 90 cr.

carea sub datul de astazi s'a inaintatu la destinatiune. Cu acésta suma face sum'a totală inaintata prin noi pre séma Tofalenilor 1022 fl. 36 cr. (v. nrulu 98) + 107 fl. 90 = 1130 fl. 26 cr.

Varietati.

— Regale Victoru Emanuilu insanatosandu-se a primit gratulatiuni din partea suveranilor, asi si din partea Papel care l'a escomunicat. Santitatea Sa si-va fi tradusu evangeli'a: Nu vreau mórtea pecatosului ci — se mi se intorce Umbri'a si marcelo!

— Ovree in Prussia. Cati-va liberali stravaganti prusesci propusesera in siedint'a din 1 dec. a camerei ca si ovree se pote fi invetitori in scólelele crestine. Ministrul de cultu respusne că déca nu pote bagă invetitoriu crestinu in scóla ovreesca, n'are se baga neci ovreu in scóla crestina. Caus'a isbesce in sentiul de crestini alu cetatiilor, deci nu se pote desbate cu ocasiunea bugetului; ci s'o tréca dumeloru la consultarile despre legea instrucțiunii. (Majoritatea camerei aplaudă respunsului ministrului.)

(+) Proclamatiuni revolutiunarie in Orientu dice corespondintele din Constantinopole, a „Pressei“ vechie că se impartu cu sutele de mii intre crestinii din imperati'a Turcului. Acesta sunt manifestari intru interesulu confederatiunei orientale si se emittu din partea comitetului pentru „propaganda revolutiunara in Europa.“ Corifeii de la „Democratice de l' Orient“ s'au adunat in 1 Noemvre in Lausania si in numele „Confederatiunei orientale“ ce siere comitetul centralu in Geneva, a emisun manifestu catra popórale Orientului, in carele multu se vorbesce de óra mantuirii ce a batutu dejă, si-i provoca pe crestinii din Orientu a infiniti comite in totu orasiulu si satulu pentru promovarea scopurilor societati si pregatirea terenului spre fapte mari. Aceste scriorii pôrta devis'a: „Dieu et peuple“ (D'dieu si poporu) si sunt provediute cu urmatóri'a subseriere: „Le bureau du comité central“ (biroul comitetului centralu.)

— O fundatiune pentru fete sermane. „Monitoriu“ publica urmatóra epistola, ce M. Sa Dómn'a a adresat'o ministrului presedinte: „Domnule presedinte! Adancu miscata de simpatie primire alu careia objectu am fostu din partea natumii romane, si doritore a consacrá memor'a dilei intrarii mele in capitala, punu la dispositiunea D-Vostre 10,000 franci, rogandu-ve se binevoiti a afecta proiectele loru la formarea unui micu daru pentru 8 fete sermane, din cari 4 in Bucuresci si 4 in Iasi, pentru diu'a aniversara de 12 Noembre. Ve rog, domnule presedinte, se aveti bunetate a luă dispositiunile ce veti crede cele mai cuviinciose pentru realizarea acestei dorintie, si se primit totu in acel timpu expresiunea semintelor mele celor mai distinse. Bucuresci, 16 Noembre 1869. ELISABETHA.“

— (Multiemita publica.) Spectabilulu Domnul Adamu Mihailovits Proto-Jude din Buziasiu a bine voitu a trimite subscrisului Comitetu paroch. pe séma scólei gr. or. din Sacosiulu turcescu 25 fl v. a.; aducendu-i adanca multiemita pentru acésta marinimósa fapta, totu odata lu rogămu, se bine voésca, si pe viitoru a ne sprigini in cauzele nóstre națiunali. In numele comitetului parochialu din Sacosiulu turec in 23. Novembre 1869. Nestor Craciun m. p. presedinte.

— „Invitat de prenumeratiune la opulu intitulat „Unu momentu in Bucoven'a (alu lui Stefanu celu Mare)“, — poeticu, retorieu — de Jolenu Brusturi Verisiu. Subscrisulu isi liá libertatea dea invită pre on. publ. la prenumeratiunea aestui opu, care vre se canta in lume cinstea, care a meritatu Stefanu celu Mare, ca se scie toti Rumanii oricandu se il mareasca si de a le lui sapte se fia incontati. Pretiul prenumeratiunii e una bagatela. Una exemplariu custa numai 30 cr. v. a. Opulu e sub tipariu si intr'a 15. Decevre a. a. are se esa. Doritorii au se se indrepte catra subscrisulu. Si libralie: Pardini et Santgerschi primescu prenumeratiuni. Il racomendem partiniri on. publ. Rumanu. Bucovietchi tipografu in Cernauti. — Daca si opulu e scrisu in asemene stilu casi acésta invitare de prenumeratiune, atunci n'avemu sperantia mare despre partinirea ce va intimpină la publiculu „rumanu“, si anca mai putieni vor fi cei „incontati.“

— Gentileti'a la Sucéva. In biseric'a de la San' Georgiu, Dómn'a I. H. a datu unu parastasu in d'a ss. Mihai si Gavriile. Preotulu ce funtiună N. Vor., nu scium cum s'a uitatu de tropariulu repausatilor. Dómn'a l'a facutu atentu si l'a rogatu se nu-lu uite. Preotulu la acésta a se infuria si dise Dómnui nisce cuvinte de totu nepotrivite, precum nu se acceptă de la unu barbatu cultu. Dorim ca preotii se inventie tipiculu mai bine de catu se alba lipsa de reflessiunile dómnelor, si preste acésta mai dorim ca reflectati cumva — se inventie a respunde cu blandeti'a preotiesca. — Unulu in numele dómnelor.

— NECROLOGU. Leone Popesculu, c. r. concepistu guvernialu, secretariu alu societatii pentru literatur'a romana in Bucovin'a, a repausatu in 16/28. Noemvre 1869 in Vien'a, dupa o bôla indelungata, in versta de 34 de ani. Inmormantarea e in Vien'a in 1830 Noemvre. Amicii si cunoscutii adormitului se invita a luă parte la liturgia si panachid'a, carea se va serbă aicia in biseric'a catedrala in diu'a inmormantarii. Cernânti in 17/29. Noemvre 1869. Comitetul Societati.

— Constituirea sinodului parochialu in Ilteu (protopopiatul T. Varadiei) a fostu o adeverata serbatore, ce decurse in ordinea cea mai buna. Ni pare reu că corespondint'a ce ni se trimise, nu e subscrisa, si asi nu potem luă notitia despre detaiurile solenitatii.

— INDREPTARE. In Concursulu ce publicaram pentru statiunea invetitorica vacante din Soceni, cotelu Carasiului, are a se adauge la dotatiune si 40 metri de cucurudiu. —

Cursurile la burs'a de Viena.

(Dupa insemnarea telegrafica din 11 Decembrie.

— Imprum. de statu convertat cu 5% 60. — Imprum. naționalu 70. — Actiunile de creditu 256.25; — sortiurile din 1860: 96.80; sortiurile din 1864: 119.25; Obligatiunile de sarcinarii de pamant, cele ung. 79.85; banatice 78.50; transilv. 75.50 bucovin. 73.50 argintulu 122.50, galbenii 5.85; napoleoni 9.91.

Concursu

Pentru ocuparea postului de invetitoriu la scóla confesionala romana gr. orient. din Soceni, protopopiatul Oravitiei, cu emoluminte de 1 sessiune de 32 pîngere pamant si venitile stolare. Terminulu se prelungesc pana la 1. Dec. v. pana la carele doritorii de a concurge se-si tramita suplicie conformu statutului org. catra subsemnatul comitetu.

Cu grajd si gradina de 600□ pentru legume; 40 metri cucurudiu.

Doritorii de a ocupă acestu postu, vor avea a produce:

1. Atestatu de calificatiune de la ven. consistoriu diecesanu alu Caransebesiului,

2. Atestatu despre absolvarea cursului pedagogicu,

3. Atestatu de sciintiele pregatitoare castigate nainte de a intră in institutul pedagogicu;

4. Atestatu despre comportatiunea morală si in fine.

5. Atestatu de botezu, totu in originalu.

Petitionile inzestrare cu aceste documente vor avea concurrentii ale astere la comitetul parochialu, si acelea in care vor lipsi unul séu altul dintre cele 5 puncte prementiunate, séu vor sosi dupa incheierea terminului prescriptu, nu se vor luă in consideratiune ci se vor napoiă. Soceni in 14. Noembre 1869.

Comitetul parochialu.

Cu invoieea mea:

(3-3) (2) Andreeviciu m. p. protop.

Concursu

Pentru vacan'ta parochia din comun'a Bojeiu, protopresbiteratulu Luncei, care sta din 65 numere de case, fiindu dotata cu semanatura de 8 cubule, birulu preotiesc, si veniturile stolare.

Aspiratorii la acestu postu, sunt avisati a substerne recursurile loru instruite conformu „Statutului“ — in terminu de 20 dile, catra protopresbiterulu tractualu a Luncei.

Bojeiu 15 Noembre 1869.

Comitetul parochialu. Cu scirea si invoieea mea:

Gavriilu Neteu m. p. protopresb. Luncei.

Concursu

Poftindu-se unu capelanu langa parochulu din comun'a Madarasu, protopri. Oradiei Mari, prin acésta se deschide concursu pentru acestu postu, care e dotat cu o 1/2 sessiune pamant, birulu dela (cate? Red.) case, si veniturile stolare.

Doritorii dea concurge, vor avea a-si tramite recursurile instruite conformu „Statutului“ — catra Comitetul parochialu din Madarasu, posta ultima N. Szalonta, in terminu de 20 dile de la prima publicare. Madarasu 16 Noemvre 1869.

Comitetul parochialu.

Cu scirea si invoieea mea: Simionu Bic'a m. p. protopresbiterulu Oradiei M.

(3-3) (7)

Concursu

Pentru ocuparea parochiei vacante gr. or. din Bocșigu, protopresbiteratulu Butenilor, statatoria din 215 case si impreunata cu folosirea unei sesiuni de pamant aratoriu si cu veniturile stolare: subscrisulu comitetu, dupa intielegere cu d. protopresbiteru tractualu, prin acésta eserie concursu, — avendu aspirantii, recursurile sale provediute cu recerintele §-lui 13. alu statutului organicu, pana in 10 dec. a. c. st. v. a le tramite dlu protopresbiteru tractualu Andrei Machi la Buteni (Butin) comitetul Aradu.

Datu in Bocșigu in 17 Noemvre 1869 st. v. (8) (1-3) Comitetul parochialu.

Concursu

Pentru vacan'ta parochia gr. or. din Secasius, cotelu Carasiului, protopresbiteratulu Oravitiei, cu emoluminte de 1 sessiune de 32 pîngere pamant si venitile stolare. Terminulu se prelungesc pana la 1. Dec. v. pana la carele doritorii de a concurge se-si tramita suplicie conformu statutului org. catra subsemnatul comitetu.

Cu scirea elui protopopu tractualu, Jonu Tatăraru m. p. Presed.

Comitetului paroch.